

Mérföldkövek a Magyarhoni Földtani Társulat 150 éves történetében

DUDICH Endre¹

"Minden a pénz: a világ eladó! Ami elmúlt, vége: ne firtasd.
Mert egyedül csak az új, a jövő lehetőség az, ami számít."
– mondja a "korszertű" ember.
"Nem tehetem, mert nem hiszek ebben. Éppen a múlt, nem más,
ad erőt meg útmutatást a jövőhöz. Ezt hiszem én."

A kezdet

1847. aug. 11. *Sopron*: KUBINYI Ágoston előterjesztése a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók Vándorgyűlésén.
1848. jan. 3. Találkozó *Videfalván*: megegyezés az alapításról.
1850. júl. 6. *Pest*: Alakuló (első) közgyűlés. KUBINYI Ágoston a Társulat első elnöke, KOVÁTS Gyula az első titkára.

A hőskor

1851. júl. 15. *Pest*: Az első előadói ülés. Az első előadó **Wilhelm Haidinger**, a bécsi Birodalmi Földtani Intézet igazgatója. Társulatunk "de jure" megalakulásának hathatós támogatója.
- 1852 nyara az első terepmunka **ESZTERHÁZY Pál** herceg birtokán, a másodtitkár, **SZABÓ József** vezetése alatt.
- 1856 Megjelenik a "Magyarhoni Földtani Társulat Munkálatai" első kötete.

SZABÓ József hatása

- 1862 **SZABÓ József** kézbeveszi a titkári munkát.
- 1870 **HANTIKEN Miksa**, az előző évben alapított Magyar Királyi Földtani Intézet igazgatója, javasolja a rendszeres vándorgyűléseket, vidéki "fiókegyletek" alakítását, és a "Munkálatok" helyett a rendszeres "Földtani Közöny" megjelentetését.

¹ Budapest, Károlyi M. u. 14.

- 1871 **SZABÓ Józsefet** a Társulat alelnökévé választják. – **Vándorgyűlést** tartanak *Selmecbányán*, megalakul a **Selmeci Fiókegylet**, és megjelenik a **Földtani Közöny** első évfolyama.
- 1876 A Társulat először szervez **terepbejárást** külföldi (német) geológusoknak.
- 1881 Megalakul a **Földrendési Bizottság**.
- 1884 Megjelenik az első **kiadványkatalógus** (**HALAVÁTS Gyula**), az 1852–1882. évekről.
- 1894 **SZABÓ József** halála.
- 1896 A millenniumra megjelenik **Magyarország egymilliós földtani térképe** (**SZABÓ J.** után **LÓCZY Lajos** irányításával).

A millenniumtól az összeomlásig

- 1897 **SZABÓ József** emlékérmét alapítanak.
- 1902 **KOCH Antal** megjelenteti "A Magyarhoni Földtani Társulat 50 évét" a Földtani Közönyben.
- 1903 Felosztatják a **Selmeci Fiókegyletet**.
- 1910 Megalakul a **Barlangkutató Bizottság**.
- 1917 Megalakul a **Hidrológiai Szakcsoport**.

A Tanácsköztársaságtól a Fordulat Évéig

1919. ápr. 1. Háromtagú **Direktórium** veszi át a Társulat vezetését (**JABLONSKY Jenő**, **REICH Lajos**, **VADÁSZ Elemér**).
– A Tanácsköztársaság bukása után visszaállítják a korábbi helyzetet, a "kompromittáltak" ellen szankciókat hoznak.
(**JABLONSKY Jenő**t és **VADÁSZ Elemér**t hét további személlyel együtt *kizárják* a Társulattól.)
- 1926 májusában felosztatják a **Barlangkutató Szakosztályt**, mert megalakult az önálló **Barlangkutató Társaság**.
- 1937-ben újraindítják a **Földtani Értesítőt** a művelt nagyközönség számára.
- 1938 Selmec óta először újra **vándorgyűlés**: *Esztergomban*.
1945. szept. 15. a közgyűlés egyhangúlag eltörli az 1919. augusztusában hozott szankciókat. A rehabilitált **VADÁSZ Elemér** választmányi tag lesz.
- 1947-ben **PAPP Simon** lesz az elnök, **VADÁSZ Elemér** pedig az egyik **alelnök**.
1948. jan. 3. szerény megemlékezés a centenáriumból az Intézetben.
1948. jún. 29. **SZUROVY Géza** másodtitkár bejelenti a Társulat csatlakozását a frissen létesült **MTESz**-hez.

- **PAPP Simon** kénytelen lemondani. Szabotázs vádjával halálra ítélik, majd az ítéletet életfogytiglanra változtatják (1955-ben szabadul).
- okt. 20-án **VADÁSZ Elemér** átveszi a Társulat tényleges vezetését, mint ideiglenes ügyvezető elnök.

Gyökeres átalakulások a Társulatban és az egész országban

- 1949. febr. 16. II. Centenáris Közgyűlés. **VADÁSZ Elemér** lesz a Társulat elnöke, **SZUROVY Géza** pedig az első titkára.
 - A **Hidrológiai Szakosztály** önálló Hidrológiai Társasággá alakul.
- ápr. 6. Két Munkabizottság alakul: **Földtani Oktatási és Földtani Szótár-bizottság**
- jún. 7. Megalakul az **Őslénytani Szakcsoport**, **TELEGDI-ROTH Károly** vezetésével.
- nov. 7. Ünnepi ülés **Lóczy Lajos** születésének centenáriuma alkalmából, a Földrajzi Társasággal közösen.
- dec. 21. Ünnepi ülés a Hidrológiai Társasággal közösen **J.V. SZTÁLIN 70.** születésnapja alkalmából.
- 1950. ápr. 30. A hivatalos Centenáris Közgyűlés. **VADÁSZ Elemér** elnök javaslatára a Társulat nevét "Magyarhoni"-ról "Magyar" -ra változtatják. – **KERTAI György** lesz az új elsőtitkár.
- 1951. jún. 6. Az éves közgyűlésen **VADÁSZ E.** kijelenti, hogy az átszervezés eddig nem volt sikeres. Utóda az elnöki székben **SZÁDECZKY-KARDOSS Elemér**.
- 1952. jún. 4. **KERTAI György** kiemeli a különféle **ankétok** fontosságát: könyv-ankétok, oktatási ankétok, viták a geológusok feladatairól és kötelességeiről. **VITÁLIS Sándor** az új elnök, **JANTSKY Béla** a főtitkár. Az utóbbi kijelenti: "Ahogy nincs magyar kultúra **PETŐFI**, **ADY** és **KODÁLY** nélkül, úgy a magyar földtan is csak a nagy magyar geológusok hagyományaira támaszkodva fejlődhet tovább." Javasolja a **Földtani Értesítő** újraindítását (ez azonban végülis nem valósult meg).
- 1952. szept. 3. **öt új Szakosztály** megalakulását jelentik be:
 - **Barlangkutatói** (**JAKUCS László**),
 - **Ásványkőzettani** (**SZTRÓKAY Kálmán**),
 - **Geokémiai** (**TOKODY László**),
 - **Kőolajföldtani** (**STRAUSZ László**),
 - **Kőszénföldtani** (**SÓLYOM Ferenc**).

- 1953 közgyűlés nélkül telik el, és **Vitális Sándor** elnök "politikailag akadályoztatva" van. Így a Társulatnak egyszerre két elnöke is volt börtönben.
- 1954 Miután az átszervezés második menete sem hozott sikert, újra **VADÁSZ Elemér** lesz a Társulat elnöke, aki 70. születésnapja alkalmából megkapta a Munka Vörös Zászlórendjét, és sürgette az **egyoldalú professzionalizmus helyett a Párt irányvonalának érvényesítését.**
- Egyre gyakoribbak és népszerűek a **klubdelutánok és klubestek**, amelyeken szerencsésen külföldre jutott tagok számolnak be tapasztalataikról, diavetítéssel.
- 1955–1956. tovább nő a feszültség, közgyűlést nem is tartanak. Meghirdetik ugyan 1956. nov. 3-ra, de ez nem bizonyul szerencsés időpontnak: az ország mással van elfoglalva, másnap november 4-én különösen (a második, döntő szovjet katonai beavatkozás).
- 1957 végére nagyjából visszatér az élet a rendes kerékvágásba. Dec. 4-én **VADÁSZ Elemér** elnök keserűen állapítja meg, hogy "vezetése sikertelen maradt".
1958. márc. 21. Tisztújító közgyűlés. Különös kompromisszum jön létre. Az új elnök **HORUSITZKY Ferenc**, de három társelnökkel. Ezek: **KERTAI György**, **MEISEL János**, **SZTRÓKAY Kálmán**. Példátlan módon négy(!) titkárt választanak: **BODA Jenő**, **DANK Viktor**, **KRIVÁN Pál**, **MORVAI Gusztáv**.
- **HORUSITZKY Ferenc** még ez év októberében le is mond.

Példátlan fellendülés

1959. márc. 5. Megalakul *Pécs*ett a **Mecseki Csoport**, amely később a Dél-dunántúli Területi Szakosztály lett.
1960. jan. 12. Megalakul az **Agyagásványtani Szakcsoport** (**NEMECZ Ernő** elnökségével).
- márc. 9. A tisztújító közgyűlés **KERTAI Györgyöt** választja elnökké, **MORVAI Gusztávot** pedig elsőtitkárrá. Ezzel új, dinamikus vezetés kezdődik.
- 1961 Bevezetik a **Bejelentések** műfaját az előadóüléseken, "rövid közlemény"-ként a Földtani Közlönyben. Megjelenik a Földtani Közlönynek az 1901–1960. éveket felölelő **Regiszterköte**te.
- aug. 11. *Nyírádon* megalakul a **Középdunántúli Csoport**.
- okt. 12. *Miskolcon* megalakul az **Északmagyarországi Csoport**.
- **Továbbképző tanfolyamokat** tartanak geológusok és geológus-technikusok részére.

1962. január. megtartja első ülését a **Mérnökgeológiai Szakcsoport**. Elnöke **PAPP Ferenc**.
- máj. 9. Közgyűlés visszaállítja a **Társulat eredeti nevét** (Magyarhoni...), és **HANTKEN Miksa emlékérmét** alapít.
- 1963
A Közgyűlés újra választja **KERTAI Györgyöt**. **KRIVÁN Pál** lesz az első titkár. **Szavazati jogot kapnak az ifjúsági tagok**.
– Általánossá vált immár, hogy külföldi vendég-geológusok is tartanak előadásokat a Társulatban (pl. H. TAZIEFF, A. CAILLEUX, G. RAILEANU, V. SZEMENYENKO).
– Megalakul a **Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága** és a **Köszénföldtani Szakbizottság**.
– Bevezetik, hogy a Társulattal közösen rendezik meg a **MÁFI** és az **ELGI** éves beszámoló üléseit.
1964. jan. 1 -től Magyarország tagja az **IUGS**-nek, a Földtudományok Nemzetközi Uniójának (amely 1961-ben jött létre).
- máj. 28–31. Vándorgyűlés Nyugatmagyarországon (*Cellőmölk–Sopron*). A nagy újdonság: 29 geológus jött át Ausztriából és 38 Csehszlovákiából.
- szept. 24–27. Az **Első Magyar-Jugoszláv Geológustalálkozó**, *Pécsett*, a Mecseki Csoport szervezésében.
– Együtműködési megállapodás **Ausztria** és **Jugoszlávia** földtani társulataival.
- dec. 16. Közgyűlés. **KERTAI György** elnök – aki ekkor már a Központi Földtani Hivatal elnöke is – kiemeli a **szellemi export** jelentőségét és a már folyamatban levő **külföldi munkák** fontosságát (*Guinea, Irak, Kuba, Mali, Mongólia*).
– **KRIVÁN Pál** főtitkár beszámol a Társulatnak a Földtani Közlöny mellett megjelent, illetve megindult kiadványairól: A **"Földtani Közlöny"** regisztere, **Agyagásványtani Füzetek**, **Óslénytani Viték** (1963).
Ezeket követi a **Mérnökgeológiai Szemle** (1964).
– Elfogadják a **VENDL Mária Emlékalapítvány** szabályzatát.
- 1965
Együtműködési megállapodás **Csehszlovákia**, **Lengyelország** és az **NDK** földtani társulataival.
- jún. 19–22. a **Tokaji Vándorgyűlés** kirándulása átment **Csehszlovákia** területére is.
- dec. 8. Közgyűlés. **KRIVÁN Pál** főtitkár beszámol az örvendetes fejlődésről, többek között a már három éve működő középiskolai **Geológus Szakkörök** munkájáról is.

1966. márc. 23. Tisztújító Közgyűlés. **KERTAI György** elnök bejelenti, hogy 472 diplomás geológus van Magyarországon. **A Társulat taglétszáma, most először, átlépte az ezret (1.002).**
NEMECZ Ernő lett az új elnök, **KRIVÁN Pál** maradt főtítkár.
- máj. 10–15. **A Második Jugoszláv–Magyar Geológustalálkozó – Zágráb-ban.(!).**
- nov. 17. **Szegeden** megalakul a Társulat negyedik vidéki csoportja, a későbbi **Álföldi Területi Szervezet.**
1967. jan. 11. Megalakul a **Gazdaságföldtani Szakcsoport**, **VARJÚ Gyula** elnökletével.
 – Az **Ásványtan–Geokémiai Szakcsoport** az **IMA** (Nemzetközi Ásványtani Asszociáció) tagja lett.
- 1967-ben a Társulat nem kevesebb, mint **7 tematikus kollokviumot** szervez: őskörnyezettan, vízföldtan, kőolajföldtan, "Földtani Hét", számítógépes adatfeldolgozás (!), törzsfjlődéstan, műszaki földtan.
1968. máj. 11. **KERTAI György** korai elhunytja (alig 56 éves volt).
 – A Prágai Nemzetközi Geológuskongresszus, amelynek 54 magyar résztvevője volt, a Varsói Szerződés csapatainak bevonulása (aug. 20/21) miatt félbeszakadt. A gondosan előkészített négy magyarországi kirándulásból csak egy összevontat sikerült megtartani. Erről az eseményről a Földtani Közlönyben **nem** esik szó.
1969. **Megszületik a KOCH Antal Emlékérem.**
- máj. 14. Megalakul az **Általános Földtani Szakosztály**, elnöke **SZALAI Tibor.**
 – Az egész magyar földtan számára az év legnagyobb, óriási kihatású eseménye a **Magyar Állami Földtani Intézet centenáriumi ünnepségsorozata**, **FÜLÖP József** szervezésében. Ezen belül a nemzetközi nagyrendezvények:
 – a Mediterrán Jura Kollokvium, – a Bauxitföldtani Konferencia,
 – az Eocén Rétegtani Kollokvium, – a Neogén Kollokvium, és a Földtani Intézetek Napja. Számos nemzetközi szakmai szervezet tartott munkakülést, és ekkor állapodtak meg többek között a Nemzetközi Geológiai Korrelációs Program (**IGCP**) létrehozásáról. Mindezeknek együttesen több mint 700 (!) külföldi résztvevője volt.
- szept. 11–19. **A KBGA IX. Kongresszusa**, először **Budapesten.**
- október **Az ICSOBA II. Konferenciája**, Zágráb után **Budapesten.**
 Vitathatatlanul ez volt a máig ható **"nagy nyitás"** éve.
1970. jan. 30. Megalakul a **Matematikai Földtani Szakosztály.**

- márc. 20. A Közgyűlés **Ifjusági Bizottságot** állít fel, **MINDSZENTY Andrea** vezetésével.
- jún. 15. Megalakul a **Tudománytörténeti Szakosztály**, titkára **FEJÉR Leontin**.
 - **Két vándorgyűlést (!)** tartottak (Balatonalmádi–Balatonfüred, május 4–6, és Rudabánya–Tokaj–Bükk, szept. 21–23).
 - Megjelenik a **Földtani Közlöny 100. kötete**.
- okt. 30. –án elhunyt **VADÁSZ Elemér**, a Társulat örökös díszelnöke.
- 1971. márc. 21. **PANTÓ Gábor** előadásában először mutatja be hazánkban összefüggően a **lemeztektonika** elméletét.
- áprilisban *Szegeden* továbbképző tanfolyamot tartanak az üledékes kőzettan tárgykörében.
 - megjelenik az **Általános Földtani Szemle** első száma.
- dec. 1. –én **STEGENA Lajos** előadást tart az Általános Földtani Szakosztályban: "A Magyar Medence kialakulása az új globális tektonika tükrében."

Az (első) virágkor

- 1972. febr. 9. Megalakul az **Ásványgyűjtők Klubja**.
- márc. 15. Tisztújító közgyűlés. Az új elnök **DANK Viktor**, az új főtitkár **HÁMOR Géza**.
- máj. 23. ankét a Hidrológiai Társasággal közösen: "**A kőszén, bauxit és mangán területek hidrogeológiai kérdése**: a Dunántúlon."
 - Megjelenik a **Földtani Tudománytörténeti Évkönyv** első száma.
- aug. 21–30. a montreali, 24. Nemzetközi Geológuskongresszuson **GRASSELY Gyulát** az **IUGS egyik alelnökévé** választják meg.
 - Az IUGS tanácsa jóváhagyja az **IGCP** (Nemzetközi Földtani Korrelációs Program) indítására vonatkozó, 1969-ben Budapesten készült tervezetet. (Novemberben megteszi ezt az UNESCO párizsi közgyűlése is.)
- 1973. márc. 14. Közgyűlés, felkészüléssel a a 125. éves jubileumi ünnepekre. A külföldi meghívott előadók számát évi 5-ben maximálják. **Alkalmi kiadványként** megjelentek az építőanyagipari, matematikai–földtani, üledékföldtani és térképészeti továbbképző tanfolyamok anyagai. **HÁMOR Géza** főtitkár szerint cél "**a tudományos demokratizmus és a vitaszellem magasabb szintre emelése**," valamint "**az interdiszciplináris kutatások fejlesztése**" (!)
- ápr. 25–27. a **Társulat 125. éves jubileumi ülészsza** a Magyar Tudományos Akadémián. Elnöki előadásában **DANK Viktor** áttekintést ad a Társulat utolsó 25 évéről. (Ez a Földtani Közlöny 103. kötetének

2. számában jelent meg, 1974-ben). Három **emléktáblát** is avatnak: **SZABÓ József**ét a MÁFI kerítésén, **SCHAFARZIK Ferenc**ét a Rudas-fürdő bejárati csarnokában, **KOCH Antal**ét pedig az ELTE Természettudományi Karán.
- Vándorgyűlés az 1.000 éves fennállását ünneplő *Esztergomban*.
1974 a "**réz éve**". Emellett több fontos ankét. Például:
 - márc. 20. Baranyai környezetvédelmi ankét *Pécsett*
 - szept. 12–13. Matematikai módszerek és számítástechnika a nyersanyagkutatásban.
 - okt. 3–4. Vándorgyűlés *Recsk*en. "A "nagy új perspektíva"
 - 1975. márc. 12. Tisztújító közgyűlés: **DANK Viktor** elnököt és **HÁMOR Géza** főtítkárt újraválasztják.
 - a "**szén éve**": vándorgyűlés *Tatabányán*
 - Megalakul az **Európai Földtani Társulatok Szövetsége (AEGS)** az angliai *Reading*-ben. A MFT-ot **SZÉKYNÉ FUX V**, és **BÉRCZI I.** képviselik: kezdettől fogva tagok vagyunk.
 - 1976 a "**víz éve**": hidrogeológiai tárgyú vándorgyűlés *Kecskeméten* (okt. 14–15).
 - nov. 10. nagyszabású **Tektonikai Ankét**. – A Földtani Közlönyben vitacikkek a lemeztektonikának a Pannon medencére való alkalmazásáról.
 - 1977. febr. 11. az **első Földtani Tudománytörténeti Nap** (a MTESz székházban): "A magyar ásványi nyersanyagok kutatásának története a kezdettől a felszabadulásig". Ennek anyaga a Földtani Közlönyben 1980-ban teljes egészében angolul jelenik meg.
 - ápr. 20–22. **I. Bányaföldtani Ankét *Pécsett***
 - a Magyar Geofizikusok Egyesületével közös **Vándorgyűlés a Börzsönyben** (színesfémérc-kutatási lehetőségek)
 - Megalakul a **Budapesti Területi Szervezet**.
 - **Ellenőrző Bizottság** létesül.
 - **Fúrás technikai Bizottság** alakul a Déldunántúli TSzO keretében.
 - 1978. márc. 22. Tisztújító Küldöttközgyűlés (ez alkalommal először a MTESz rendje szerint *küldöttközgyűlés!*)
A beszámoló kiemeli a Társulat **szakértői tevékenységét**: 1970-től kezdve már 26 **megbízásos munkát** végeztek el.
Beválnak ítélik a **regionális ankétok** rendszerét.
DANK V. elnököt és **HÁMOR G.** főtítkárt újraválasztják.
 - okt. 20. **Egyesületközi vitaülés (MFT, OMGE, MGE)** "A hazai ásványvagyongazdálkodás gazdasági kérdései".

- **Vándorgyűlés:** a Dél-Tiszántúl földtani felépítése.
- nov. 9–10. **Ősföldrajzi Ankét.**
- A Társulat vezetősége **hosszútávú programot** dolgoz ki.
- 1979 márciusában magyar közreműködéssel megalakul a **Kubai Földtani Társulat.**
- ápr. 6. Küldöttközgyűlés. **Hámor Géza** főtitkár szerint "sok szakosztályunkban megjelent, illetve erősödött a környezetvédelem témája".
- szept. 3–4. Az **IGCP Nemzetközi Kaolin-Szimpóziuma Budapest**en.
- okt. 11–12. **Vándorgyűlés:** A mecseki liász kőszénkutatás eredményei.
- dec. 5. **BÉRCZI Szaniszló** előadása a Hold rétegtanáról.
- 1980. márc. 12. Közgyűlés. **Hámor Géza** főtitkár különféle **anomáliákról** szól, így arról is, hogy sokszor "rólunk-nélkülünk" döntenek.
- **A taglétszám átlépte a másfélezret (1594 fő).**
- ápr. 23–24. A 26., párizsi Nemzetközi Geológuskongresszusra szánt magyar előadások bemutatása.
- "5 db vándorgyűlésszámba menő **Regionális Tervankét**".
- 1981. márc. 18. Tisztújító Közgyűlés. **DANK Viktor** elnök szerint "az MSzMP 1980. évi XII. kongresszusán figyelembe vették azoknak a javaslatoknak a zömét, melyeket a Társulat a MTESz-en keresztül terjesztett a Központi Bizottság elé." – "A MTESz igen komolyan foglalkozott a műszaki és természettudományi értelmiség társadalmi devalvációjával."
- **Etikai Bizottságot** hoztak létre.
- "Úgyszólván megszűnt a Matematikai Szakcsoport működése."
- Előtérbe kerültek a **módszertani témák.**
- **Offenzív stratégiát** kezdeményeztünk. 3 év alatt 48 közös társasági rendezvény volt, és valamilyen formában 7 nemzetközi szervezetben vagyunk tagok. Folytattuk az 1975-ben megkezdett **valutaszerzési akciót**, elsősorban rendezvényszervezéssel (pl. az 1980-as Nemzetközi Diatoma Szimpóziium).
- **DANK Viktor** elnököt újraválasztják. **BÉRCZI István** az új főtitkár. (**HÁMOR Géza** volt főtitkár alelnök lett.)
- ápr. 25. **II. Országos Földtani Ankét:** "A nyersanyagkutatás eredményei és feladatai."
- ápr.–máj. A KBGA bukaresti kongresszusára szánt magyar előadások bemutatása.
- Megjelenik a **Földtani Közlöny 1961–75 évekről** szóló **Regiszterkötete.**

1982. jan. 11. Szegeden emlékülés PRINCZ Gyula születésének 100. évfordulója alkalmából. Társrendező többek között a **Magyar Földrajzi Társaság** (!)
- márc. 17. Közgyűlés. Jegyzőkönyvileg rögzített együttműködés a Magyar Geofizikusok Egyesületével, az OMBKE-vel és a KGE-vel, valamint a **Török Földtani Társulattal**.
– **Grasselly Gyula** előadást tart a közgyűlésen: "A magyar földtan kapcsolata a nemzetközi világszervezetével." (Nem jelent meg nyomtatásban.)
– a Titkárság vezetését **FORBÁTHNÉ Mária**tól **GÉBER Zsuzsa** veszi át.
- máj. 27. **Filmszemle** a hazai földtani témájú filmek zsűrizésére (9 film).
- jún. 4–5. "**Földtani Napok**" *Zircen*, Zirc 800 éves jubileuma alkalmából.
- aug. 16–22. A X. **Nemzetközi INHIGEO Szimpózium Budapesten** (földtani térképezés és térképszerkesztés története).
- okt. 4. "Autópályák mérnökgeológiai vizsgálata" ankét.
- okt. 14–15. **Somogy-Zala-megyei Vándorgyűlés (Kaposvár)**. Külön szekciót kapott a földtani környezetvédelem, építésföldtan és az agrogeológia.
– A Mérnökgeológiai Szakosztály első csoportos (autóbuszos) külföldi tanulmányútja **VITÁLIS György** szervezésével. Ezt 1997-ig még további 12 követi.
1983. márc. 16. Közgyűlés. **DANK Viktor** elnöki megnyitójának témája: "A hazai kőolajföldtan kedvezőtlen világgazdasági közegben".
– **Rekord taglétszám 1982-ben: 1680 fő**.
– A Területi szervezetek felelősöket jelölnek ki az egyes társegyesületekkel való kapcsolattartásra.
– Az Ásványgyűjtők Klubja az Ásványtan-Geokémiai Szakosztály szakcsoportjává válik.
- ápr. 18. Ankét: "**A környezet-és természetvédelem környezetföldtani feladatai**."
- ápr. 19. Ankét: "**A számítógép a földtani kutatásban Pécsett**."
- máj. 25–27. "A geotermikus energia mezőgazdaság hasznosítása", Szegeden.
- máj. 30–jún. 6. Gyakorlati szerkezetföldtani továbbképző tanfolyam, *Miskolcon*.
– ad hoc Bizottság a társulat tevékenységének felülvizsgálatára (vezetője: **VITÁLIS György**).
– Dunántúli vándorgyűlés.
1984. márc. 2. A Dél-dunántúli Területi Szervezet jubileumi ülése *Pécsett*.
- márc. 14. Közgyűlés. **DANK Viktor** elnök bejelenti, hogy a MTEsz és ezen belül a MFT is egyesületből társadalmi szerv lett. **BÉRCZI István**

- főtitkár szerint "1983 a lassú átrendeződés kezdete" volt. A hangsúly a nagyobb rendezvényekre tevődik át.
- szept. 3–7. Szedimentológiai Továbbképző Tanfolyam *Sümege*n.
– Vándorgyűlés *Miskolcon* és környékén.
 - 1985. január. határozati javaslat a **Társulat tevékenységének korszerűsítésére**
– A Francia Földtani Társulat **BÁRDOSSY Györgyöt** külföldi alelnökké választja.
 - márc. 1. Emlékkülés **VADÁSZ Elemér** születésének centenáriumán. Ennek keretében **FÜLÖP József** kijelenti: "Az átlagosnál gyorsabban fejlődő szakterületek a vízföldtan, a környezetföldtan, az agrogeológia, az anyagvizsgálat automatizálása, a számítógépes adatfeldolgozás, a modellezés és kvantifikálás. A források szűkössége miatt nő a gazdasággeológia jelentősége." **DANK Viktor** szerint pedig "elérkeztünk a **piacorientáltságú és igényű fejlődési szakaszhoz.**"
 - szept. 15–22. **VIII. Mediterrán Neogén Konferencia**, ipolytarnóci kirándulással.
 - 1986. márc. 12. Tisztújító közgyűlés (az előző 1981-ben volt, amikor is a ciklust a MTEsz elvárása szerint az ötéves tervekhez igazították.) Az új elnök **HÁMOR Géza**, a főtitkár újra **BÉRCZI István**. A Titkárság vezetését **GÉBER Zsuzsától ZIMMERMANN Katalin** veszi át.
– Magyar közreműködéssel *Kubában* is alakítanak Földtani Társulatot.
– Megszületik a **Pro Geologia Applicata** emlékérem.
– **Kriván Pál Alapítvány** az első előadóknak.
 - máj. 7–8. Ankté *Szegeden*: "A matematika szerepe és alkalmazási lehetőségei a földtudományokban" (ettől kezdve évente).
 - 1987. márc. 18. Küldöttközgyűlés. **HÁMOR Géza** elnök **irányváltotatást** jelez, és felhívja a figyelmet arra, hogy a Társulatnak **érdekfeltáró és érdekvédelmi feladatai** is vannak.
 - máj. 20–22. A Magyar Geofizikusok Egyesületével közös Vándorgyűlés *Balatonszemesen*..
 - jún. 13. terepbejárás *Jugoszláviában*.
– Megjelenik a **Földtani Tudománytörténeti Évkönyv első angol nyelvű különszáma**, melyet még további 5 követ.
 - 1988. márc. 18. Közgyűlés. A végrehajtott **tagrevízió** kb. 100 fős taglétszámcsökkenést eredményezett.
 - máj. 13. Ankté *Kecskeméten*: A geológia szerepe a természet és környezetvédelemben.

- szept. 22. Hivatalosan megalakul a **Geomatematikai és Számítástechnikai Szakosztály**, elnöke **BÁRDOSY György**.
– Vándorgyűlés *Aggtelek–Jósvafőn*.
- 1989. jan. 23. Előadótűlés: "**A Bős–Nagymarosi erőmű-rendszer mérnökgeológiai és hidrogeológiai kutatása**" (majd márc. 13-án a környezeti hatásokról).
- febr. 1. "Szemelvények Erdély geológiájából. Erdélyből áttelepült kollégák szakmai bemutatkozása" előadótűlés.
- febr. 23. A földtani **távérzékelés alkalmazása az ércek és nemfémes ásványi nyersanyagok kutatására**, előadótűlés.
- márc. 22. Közgyűlés. **HÁMOR Géza** elnöki megnyitójából: "A legfőbb ellentmondások szakmánk és eredményeink társadalmi megítélése, az igények új megfogalmazása körül található. Ennek két fő eleme van. Az egyik: a **nyersanyagok iránti igény jelenlegi csökkenése**, amely a földtani kutatás csökkentését vonja – helytelenül – maga után. A másik a **geológiai természeti környezet ismerete iránt óriási mértékben megnövekedett társadalmi igény**, amely viszont a földtani kutatás többirányú intenzifikálását igényel." – "El kell érniünk, hogy a földtan fontos területeit érintő szakmai egyeztetések, viták Társulatunk keretében kerüljenek először napi-rendre...eredményeinket felhasználják és azok alapvető tényezőként jelenjenek meg az állami, gazdasági döntésekben."
– **BÉRCZI István** főtitkári beszámolójában kiemeli, hogy a Társulat kiadványai pénzügyi nehézségekkel küzdenek.
– Az első Földtani Természetvédelmi Nap.
- szept. 13. A **21. Nemzetközi Mikropaleontológiai Kollokvium** Magyarországon.
- szept. 15. Ankét a földtani adatbázisokról.
– Vándorgyűlés *Sopronban* a MGE-vel együtt (Kisalföld).
- 1990. febr. 27. Ankét a veszélyes hulladékok tárolásáról.
- márc. 13. **PAPP Simon** posztumusz Széchenyi-díjat kap. Ez a teljes rehabilitáció kezdete.

Útkeresés a demokratikus Magyarország piacgazdaságában

- 1991. jan. 21. **TELEKI Pál** előadása: **Földtudomány és piacgazdaság** (270 résztvevő!).
- márc. 13. Tisztújító közgyűlés. Az új elnök **KECSKEMÉTI Tibor**: "az extenzív után intenzív szakasznak kell kezdődnie, az anyagiakat szürkeállománnyal és ambícióval kell pótolni". Az új főtitkár: **HALMAI János**.

- Új alapszabály: A Választmány határozatot hoz a nagy elmaradásban levő **Földtani Közlöny reformjáról**.
- Átköltözés a Fő u. 68-ba.
- máj. 16–18. Vándorgyűlés *Szegeden* a Magyar Geofizikusok Egyesületével közösen (szénhidrogénkutatás).
- aug. 22–2. a **Fiatallételek Világtalálkozója Budapesten**.
 - Közreműködés az országgyűlés Környezetvédelmi Bizottságának munkájában.
 - Vita a készülődő új Bányatörvényről.
- nov. 28. Földtani Térinformatikai Nap.
 - A Központi Földtani Hivatal beszünteti a **Földtani Kutatás** kiadását.
 - Létrehozzák a **Magyar Földtanért Alapítványt**.
 - A Társulat taglétszáma ez évben 948 fős viszonylagos minimumra csökkent.
- 1992. jan. 9. Kibővített választmányi ülés: "**Előterjesztés a Kormány részére a Magyar Földtudományi Intézet létesítéséről és feladatairól**" (TELEKI Pál kormánytanácsadó, KOMLÓSSY György KFH elnök és GAÁL Gábor MÁFI igazgató vitája).
- márc. 17. Előadóiülés: **A volt szovjet laktanyák környezeti kárfelmérése és elhárítása**.
- márc. 18. Közgyűlés *Szegeden*. Előadások a jövő lehetőségeiről.
- május a Hírlevélben az elnök és a főtikár **adakozásra** szólítja fel a tagságot: "**A megbízásos munkák rendszere gyakorlatilag megszűnt**. Működési hiányunk 1992-ben 4,8 M Ft. Ennek kiegyenlítésére jelenleg meglévő tartalékaink elégségesek, azonban 1993-ban, ha a helyzet nem változik, drámai fordulat következhet be."
- jún. 12–14. Vándorgyűlés *Salgóbányán*, délszlóvákiai terepbejárással. "Földtani kutatás, bányászat, környezet- és természetvédelem".
 - Az Ásványtan-Geokémiai Szakosztályt felvették az EMU-ba (**European Mineralogical Union**).
 - népszerűek a földrajztanároknak szervezett "kékbuszos" túrák.
 - a havi **Programfüzet (Hírlevél)** kéthónaposra alakul.
- nov. 4. **Geoarcheológiai Anket**.
- 1993. márc. 17. Közgyűlés. Résztvesz rajta és beszédet mond GYURKÓ László környezet- és területfejlesztési miniszter. **KECSKEMÉTI Tibor** elnök hármas stratégiát vázol fel: 1. A hagyományos értékek mellé új értékek integrálása. 2. A publikációs fórumok erősítése. 3. A földtani oktatás rehabilitálása minden szinten. – **HALMAI János főtikár szerint** "a helyzet tavaly óta nem javult, inkább a negatív

vonások erősödtek." – "A Földtani Közlönyt csak a Magyar Földtanért Alapítvány pénzügyi lehetőségeihez mérten tudjuk megjelentetni. – **A többi magyarnyelvű társulati kiadvány fokozatosan leáll.** (Utoljára az Általános Földtani Szemle, 1995-ben).

– **FÖLDESSY János** előadása: **Egy egérút a válságból: vállalkozások a geológiában.**

– "Tájékoztató" rovat a Földtani Közlönyben: de csak akkor lenne értelme, ha nem lenne több éves az átfutási idő.

- ápr. 1. A Társulat bérleti szerződést köt a **sümegei Oktatási Bázis** hasznosítására a MÁFI-val.
 - **CSIKY Gábor** társulattörténeti műve megjelenik angolul (**Chapters from the History of the Hungarian Geological Society**): 1948-ig tárgyalja az eseményeket, akárcsak **VENDL Aladár** 1958-ban megjelent könyve.
- aug. 11. és 24. MFT–MGE kibővített elnökségi, illetve választmányi ülés a magyar földtani intézményrendszer átszervezéséről, a **KFH** helyett létesített **Magyar Geológiai Szolgálat** főigazgatójával, **FARKAS Istvánnal**. A Társulat elnöke hivatalból az MGSz melletti **Földtani Tanács** tagja, akárcsak a Magyar Tudományos Akadémia X. (Földtudományok) osztályának Földtani Bizottságáé.
- szept. 19–26. **Az Európai Földtani Társulatok Szövetségének 8. ülése (MAEGS-8) Budapesten**, három terepbejárással. **DUDICH Endre** két évre az AEGS elnöke.
 - Társulatunk tagja lett a **European Association of Petroleum Geologists-nak (EUPG)**.
- okt. 13–14. **NOPCSA Ferenc és Albánia** tudományos közti nemzetközi konferencia.
- nov. 17. **Van-e és milyen jövője a Magyarhoni Földtani Társulatnak?** (baráti beszélgetés és ötletbörze).
- 1994 márc. 3. **Kétnyelvű emléktábla avatása Vedefalván**, a volt Kubinyi-kúria falán. **O. Samuel**, a Szlovák Földtani Társulat elnöke magyarul olvassa fel üdvözlő szavait.
- márc. 18. Tisztújító Közgyűlés. Az új elnök **BÉRCZI István**, a főtítkár újra **HALMAI János**. Bérczi István: "A Társulatnak képesnek kell lennie arra, hogy megújítsa magát... ez egy valóságos forradalom kezdete."
- szept. 26–30. **Palaeontologische Tagung** Magyarországon.
- okt. 13–15. Vándorgyűlés a Magyar Geofizikusok Egyesületével közösen **Sárospatakon**.
- nov. 14. Emlékkülés **SZABÓ József** halálának centenáriumán.

- Társulatunk megfigyelői státust kagott a **European Federation of Geologists-ban (EUG)**.
- 1995. jan. 27. Országos "screening" (szűrés) a kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladék elhelyezésére alkalmas földtani objektumok kiválasztására
- márc. 22. Közgyűlés. Állásfoglalás a **Nemzeti Alaptantervről (NAT)**, az Oktatási bizottság javaslata alapján.
- máj. 23–28. cserekirándulás a **Román Földtani Társulat Dévai Csoportjával** ércföldtani témakörben az erdélyi Aranyégyszögben.
- jún. 7–8. Vándorgyűlés *Alsóörsön* a Balaton állapotáról.
- nov. 22–24. Országos konferencia *Siófokon*: **A földtan a természetes és épített környezet védelmében.**
- 1996. márc. 13. Közgyűlés. **HALMAI János** főtitkár 1995-ről: "A rendezvények sikeressége azt a halvány reményt sugallja, hogy szakmánk helyzete stabilizálódni látszik".
- máj. 16. Előadás Északmagyarország aranyérc-perspektíváiról.
- jún. 9–13. 3rd Conference "Mineralogy and Museums" *Budapesten*.
- aug. 15–22. **A Magyar Földtudományi Szakemberek Világtalálkozója (HUNGEO 96): Budapest–Vörösbereány–Balatonalmádi–Tihany** (geológusok, geofizikusok, geográfusok, kartográfusok).
- szept. 8–11. Alföldi vándorgyűlés a Magyar Geofizikusok Egyesületével közösen *Kerekegyházáán*.
- okt. 17. **Magyar-kubai** földtani kutatások 1990 előtt és után (előadótülés a MÁFI-ban).
- okt.–nov. Centenárium megemlékezések: **KOCH Sándor** (*Szeged*), **VENDEL Miklós** (*Sopron*), **PAPP Károly** (*Tápióság*), **VENDL Aladár** (*Ditró*, Erdély, Románia).
- 1997. febr. 22. **KADIC O. Emléknap** a barlangkutatókkal közösen.
- márc. 19. Tisztújító közgyűlés. Az elnök újra **BÉRCZI István**, az új főtitkár **CSÁSZÁR Géza**.
- ápr. 15. Egésznapos előadótülés a **MÁFI mongóliai és vietnami expedícióról** (1966–1991).
- ápr. 18. Megalakul az **Oktatási és Közművelődési Szakosztály**, elnöke **KOZÁK Miklós**.
- jún. 4–6. Országos **Partfal-konferencia Pakson**.
- aug. 21–25. **GEO 97 Csiksomlyón** (Erdély, Románia).
- szept. 25–26. *Szeged*: A geokörnyezet szerepe a területfejlesztésben és településrendezésben.
- Ebben az évben már lehetett az egyéni **adó 1%-ával** a Társulatot támogatni.

- 1998 jan. 1. Társulatunk a **European Federation of Geologists (EFG)** teljes jogú tagja. Ez lehetővé teszi majd tagjai számára az **eurogeológus** cím (és jogok) megszerzését.
- márc. 18. **150 éves Jubileumi Közgyűlés** a MÁFI-ban.
- márc. 19. **Hol tartunk ma?** – előadóülés a Magyar Tudományos Akadémián.
- márc. 20. **GEO'98** a Földrajztudományi Kutatóintézetben.

(folytatása következik)

**Jó szerencsét
a második százötven évre is!**

Köszönetnyilvánítás

Hálás köszönet illeti a **Tudománytörténeti Szakosztály** vezetsőjének két igen tevékeny hölgytagját, akik az adatgyűjtésben hathatósan közreműködtek: **SZÉKYNÉ FUX Vilma** (1970–1984) és **DOBOS Irma** (1985–1995).